

om kosteloos verpleegd te worden; een andere oude van dagen werd door bloedverwanten aangenomen, en de overigen vonden tegen een vergoeding een vriendelijk plekje, waar ze, naar we vertrouwen mogen, door liefdevolle zorg omringd zullen worden. Het is moeilijk te zeggen bij wie de meeste blijdschap is: bij onze ouders en wezen, wier vrees de Heere zoo vriendelijk beschaamde, of bij de broeders en zusters, die zich rijk gevoelen met het kostelijke geschenk, dat de Heere hun gunde.

Zoo bleek opnieuw, dat onze God goed is en zoo rijk van barmhertigheid, dat Hij wees- en armenhuizen overbodig maken kan. Moge er welhaast niet één meer zijn! Jes. 58: 6 en 7.

Namens den kerkeraad der Nederl. Geref. kerk (dolerende) te Zwartevel, K. FERNHOUT, Præs. J. H. STAM, Secr.

Ingevolge opdracht der voorloopige Synode van Nederl. Geref. kerken, bijeen gekomen te Utrecht den 25ten Juni 1888, brengen de ondergeteekenden onder de aandacht der kerken, dat in *De Heraut*, onder de rubriek *Officiële berichten uit de Nederl. Geref. kerken*, behooren te worden ingezonden alle kerkelijke berichten, die voor het gemeenschappelijk leven onzer kerken van belang zijn; namelijk: alles wat op kerkelijke heropbouw en examens betrekking heeft; korte berichten aangaande hetgeen in classale vergaderingen besloten is; mededeelingen van deputaten; berichten aangaande conferenties in zake reformatie, diaconie enz., opdat de onderlinge belangstelling daardoor worde gevoerd en de opbouw der kerken, mede langs dezen weg, bevordert worde.

Deze berichten zullen moeten geteekend zijn door den voorzitter of scriba van kerkeraad, classale vergadering of commissie, of wel door deputaten, en behooren des Donderdags vóór twaalf uur aanwijzen te zijn op het bureau van *De Heraut* te Amsterdam.

De beschikbare ruimte in *De Heraut* bedraagt in het geheel slechts één of twee kolommen in ieder nummer. Korte berichten worden bevestigd door den redacteur van de afdeeling.

J. C. SIKKEL, J. C. VAN SCHELVEN, Secr. van Synodi.

Utrecht, 28 Juni 1888.

Buitenland.

Engeland. Naar aanleiding van een woord, dat Spurgeon als terloops daarheenwerpt, hadden wij in den beginne geen groote gedachte van de beweging, die door zijn *Down-grade* artikelen was gewekt. De beroemde Baptistenvoorzitter verklaarde eens, dat de strijd, dien hij aangebonden had, niet een kamp was van het Calvinisme tegen het ongeloof, maar dat ook een *Arminianisme* met hem de verwoestingen beoordeelde tegen te staan, die de zoogenoemde „moderne gedachte“ in der Baptisten en niet minder in der Congregationalisten kerk aanricht. Ook hadden wij onze bedenkingen, toen Spurgeon aan de Unie der Baptisten den eisch deed, om de geloofsbeloften van de Evangelische Alliantie aan te nemen. Wij achtten die formule te zeer in algemeene termen vattend, dan dat zij ooit tot basis zou kunnen dienen voor kerkformatie, gelijk wij haar ook ongeschikt achten om als basis van reformatie te dienen.

Doch hij, die in de laatste maanden Spurgeons tijdschrift „*Zwaard en Truif*“ gelezen heeft, zal hebben kunnen opmerken, dat zijn optreden steeds meer beslist is geworden, dat hij altijd duidelijker heeft uitgesproken, dat de strijd, die te strijden is, in den grond der zaak die van Calvinisme tegen Atheïsme is. Wij lazen in het Juni-nummer van bovengenoemd maandschrift het volgende:

„Ten slotte zal er gestreden moeten worden tusschen het Atheïsme en zijn menigvuldige openbaringen en het Calvinisme. Alle andere stelsels zullen verpletterd worden, evenals het half vergane ijs tusschen twee bergen. Twee dingen zijn zeker: 1. dat men de moeilijkheden niet uit den weg ruimt, wanneer men het Christendom zou wegrijzen, omdat zij in de wijsbegeerte wederom zouden opdruken; en 2. dat men niet van de moeilijke vraagstukken, die het Calvinisme stelt, af is, wanneer men zich naar het Arminianisme wendt; daarom, blijft u niet ophouden met het nemen van halve maatregelen, maar plaats u dan aan de ene zijde of aan de andere.“

Deze uitspraak is wel niet van Spurgeon zelf, maar hij heeft ze uit het tijdschrift *Rinconetiana* met volle instemming in zijn eigen tijdschrift laten overkoemen.

Den 17den April hield Spurgeon een toespraak bij de opening van de eerste conferentie met zijn leerlingen, die hem in zijn tegenwoordigen strijd wenschen terzijde te staan. Daarbij zeide hij het volgende:

„De broeders hebben altijd in ondergeschikte dingen verschil gehad, en daarom was het ook niet vreemd, wanneer men samenkwam om over stukken der leer te discussiëren op den grondslag der Heilige Schrift. Wij waren het eens, dat al hetgeen de Heilige Schrift sprak, door ons behoorde te worden aanvaard, en het was er om te doen om te weten wat God in zijn Woord had geopenbaard. Maar nu is een andere strijd ontstaan; men gaat vragen, of de Bijbel wel waarheid spreekt. Een deken van een onzer kerken zeide onlangs over zeker leerstuk: „Zelfs al leerde de Bijbel het zoo, ik zou het niet gelooven“. Dat is een nieuwe zaak in ons Israël; sommigen beschouwen Gods Woord niet als gezaghebbend, hun inwendig bewustzijn, hunne beschaving of iets anders is hun uitgangspunt, indien zij een uitgangspunt hebben. De bron van inspiratie vinden zij niet in den Bijbel door den Heiligen Geest, maar in 's menschen verstand. Men zegt niet meer: Zoo spreekt de Heere, maar: Zoo is het in overeenstemming met de moderne gedachte.“

Na aangehouden te hebben hoeveel de waarheid aanvallet, door haar valsch voor te stellen en door haar boosaardig te verdraaien, gaat hij in zijn toespraak voort met te betoogen, hoe groot kwaad zij bedrijven, die in deze dagen, al staan zij ook beslist op het goede standpunt, toch niet beslist daarvoor durven uitkomen. „Wat zijn dat goede, lieve menschen! Zij zijn zoozeer vóór den vrede! Het schijnt wel, alsof het zitten boven op den schiedenaar tegenwoordig een positie is, die men bij voorkeur inneemt. Sedert de jongste samenkomst der Unie (waarin Spurgeon broeder al het mogelijke deed, doch tevergeefs, om de breuk te heelen) kunnen sommigen broeders een koren besluit genomen hebben; maar zoo niet, dan zullen zij niet meer gemakkelijk op de afschutting zitten. Met voorbedachten rade heb ik mij bevond

om een aantal spanbanken en spijkers boven in die schutting te drijven, teneinde hen te helpen hun steun vast te houden, doch ik vrees dat zij er mij niet dankbaar voor zijn. Zij nemen een houding aan, die ik zelf nooit heb kunnen aannemen, en daarom kan ik ook geen groote sympathie voor hen hebben. Een of twee geleerde mannen doen hun uiterste best om aan beide zijden van de schutting naar beneden te komen; maar het is een gevaarlijke proefneming. Sommigen trachten neder te dalen aan de winnende zijde, terwijl anderen hunne verstandige houding ten einde toe zouden willen blijven handhaven. Zij, die zich neutraal houden, worden door geen der partijen gescht, en juist dezen baren in elken strijd de grootste moeilijkheden. In de kerken zal altijd ellende gevonden worden, zoolang de menschen er voor bevestigd zijn om zonde en dwaling aan den dag te brengen. Een neger-prediker in zeker dorp zeide eenmaal, dat hij voor zijn kudde nooit predikte tegen de zonde van het stelen van kinderen, omdat het hem voorkwam, dat daardoor de erkenning van broederlijke gemeenschap belemmerd werd. Menig prediker bestrijdt de zonde van misbruik maken van sterken drank zeer zacht, omdat er drankhandelaars onder de inschrijvers voor zijn tractement zijn.“

In zijn toespraak gaat dan Spurgeon voort met te klagen over het jagen naar allerlei niet, dat in de kerk gevonden wordt. Het gebeurt dat men dezelfde plaats, waar Gods naam behoort te worden aangeroepen en waar Christus als de algemeene Zaligmaker moet verkondigd worden, gebruikt om in een poppekast een hansworst te vertoonen. Daar waar zulke dingen geschieden, wordt het Evangelie ook niet meer gepredikt. Amusements beneden de verachting van idioten zijn in onze scholen geduld. Spurgeon smeekte zijne discipelen om toch, bij den ontzettenden ernst van dood, oordeel en eeuwigheid, zich te onthouden van de dwaasheden, die fillititeiten die aan de orde van den dag zijn. Zoo gaat de rede naar voort zijne leerlingen te waarschuwen, opdat zij als leeraren der gemeente niet medegedeeld worden met de wijsheid der wereld, welke eene dwaashed is voor God is.

Een belangrijk boek.

Dezer dagen is in Engeland verschenen een Engelsche vertaling van het werk van L. Gausson, „Theopneustia“ getiteld. Voor Engeland, Duitschland en Frankrijk, in welke landen zoovele zich noemende godgeleerden de leer van de inspiratie der Schrift loochenen, gelijk die de kerk van Christus te allen tijde beleden heeft, is het verschijnen van dit boek van groot gewicht. Niet genoeg kan het betreurd worden, dat in Zwitserland en Frankrijk haast niet één man van naam gevonden wordt, die gezegd kan worden uit de school van Gausson te zijn voortgekomen. Mocht het verschijnen van een Engelsche vertaling opnieuw de aandacht vestigen op het doorwrochte werk en tot erkenning brengen, dat men „helas!“ tot groote schade voor de kerk des Heeren de lijnen heeft verlaten, welke door Gausson zijn getrokken!

Het is belangrijk na te gaan, hoe het bekende werk van bovengenoemde schrijver in de wereld kwam. In 1764 werd te Londen Robert Haldane geboren een man, die rijk werd in tijdelijke middelen, maar niet minder rijk in God. Na zijne bekeering zocht hij eerst het Evangelie te prediken in Indië, doch de Engelsche Oost-Indische compagnie gaf hem geen vergunning om aldaar als zendeling op te treden, daar ze vreesde, dat wanneer het bijgeloof der inboorlingen verdween, haar opperheerschap in gevaar zou gebracht worden. Daarna zocht hij in Schotland te evangeliseren. Doch de General Assembly der Schotsche staatskerk, waartoe Haldane behoorde, verbood het houden van veldpreken, uit vrees dat zijn pogingen de kerk uit haar zoeten sluiwer zouden ontwaken. Hierop scheide Haldane zich van de kerk af en stichtte in de groote steden kerkgebouwen waarin het Evangelie gepredikt werd. In 1816 besloot hij een reis naar het vasteland te maken en begaf zich daarom naar Parijs en Genève. In Genève trof het hem, dat het rationalisme den boventoon voerde; hijzelf zeide er van: „Ik vond Genève in de betreurwaardigste duisternis, een braak liggend arbeidsveld met een gevallen kerk.“ De predikanten en hoogleraren in en rond Genève waren Ariënen of Socinianen, welke de leer van de Godheid naar Jezus bespottten en noch wet noch Evangelie predikten.

Haldane begon met predikanten en hoogleraren en studenten bij zich aan huis te roemen, waar hij breedte besprekingen met hen hield en ten slotte ging hij den brief aan de Romeinen met hen bestudeeren. Dit wakte, gelijk vanzelf spreekt, den toorn van predikanten en hoogleraren, die het verlaten in hunne loocheningen gingen, op, en geen wonder, dat men alle pogingen aanwendde om Haldane door de regering te laten verbannen. Doch dit gelukte niet. De macht van het Woord Gods werd door de krachtige werking des Geestes in vele studenten, die tot bekeering kwamen, openbaar; onder dezen waren César Malan, Merle D'Aubigné, Felix Neff en Louis Gausson.

De algemeene vergadering der Geneefse kerk wilde, niet minder dan vele leeraren en hoogleraren, Christus en zijne discipelen vervolgen; vandaar, dat besloten werd, dat elk predikant een verklaring zou teekenen, waarin hij beloofde, dat hij in de prediking de volgende punten niet zou aanroeren:

1. De vereeniging van de Goddelijke met de menschelijke natuur in den persoon van Christus.
2. De zonde van Adam.
3. De werking van den Heiligen Geest bij de wedergeboorte.
4. De leer der verkiezing.

César Malan was de eerste om de ondertekening van dit stuk te weigeren, waarom hij als predikant werd afgezet; Merle D'Aubigné en L. Gausson volgden.

In 1831 richtten deze mannen een theologische school op. D'Aubigné en Haldane werden daarvan de eerste hoogleraren; in 1834 voegde zich Gausson bij hen. In 1840 gaf Gausson zijn beroemd werk uit, getiteld: „Theopneustia, of de algemeene inspiratie der Heilige Schrift.“ Het boek beleefde vele uitgaven en werd in vele talen vertaald, en er was een tijd, dat men van een school van Gausson spreken kon. Doch de „Vermittelingslogie“ begon in Duitschland zich te verheffen, zij vond ingang in Zwitserland en Frankrijk; vandaar, dat er tegenwoordig schier geen godgeleerde in Zwitserland of in Frankrijk gevonden wordt, die het verwerpen van Gaussons leer zich niet een eer rekent, om nu van Duitschland, Engeland, Nederland en Amerika te zwijgen. Mocht het opnieuw verschijnen van het be-

roemde werk van Gausson velen de oogen openen voor de doliingen, waarin men van lieverlede is vervallen. Welk een verschil, wanneer men de mannen van het reël, waartoe ook Gausson behoorde, vergelijkt met de heden-daagsche Vermittelingslogie!

Gemengd Nieuws.

In de stad Maagdenburg heeft het eerste infanterie-regiment, dat het feest van zijn 75-jarig bestaan vierde, aan den Dom der stad een gekleurd raam ten geschenke gegeven, om een blijvend aandenken aan het geveerde feest te hebben. Het geschenk is leraar Roomsche; toch pleit het voor den geest, welke in het Pruisische leger heerscht.

En Duitschland weet mede te deelen, dat van den 17den Juli van dit jaar af het bezorgen van brieven op den dag des Heeren in Nederland zou ophouden. Dit blaat roept daarbij, om benijding, uit: „Waren wij in Duitschland maar zoover.“ Wij zeggen: „Waren wij maar zoover als de Duitsche berichtiggever schijnt te meenen.“

WINCKEL.

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Het volgende stuk is opgenomen in *De Bazuin* van 3 Aug. 11.

Geachte Redactie!

In de *Bazuin* dd. 11 Mei jl. staat een stuk van Ds. M. Sipkes te Winterswijk, waarin mijne verdediging van de Kerkelijke Kas (in de *Heraut* van 12 Febr.) bestreden wordt. Op dat stuk viel mijne aandacht eerst in Juli; de geachte schrijver zond het mij niet toe; en in Juli vond ik geen tijd om het te beantwoorden. Ik stel intusschen zoo groot belang in de vereeniging van alle gereformeerde kerken in ons land, dat ook ik niets verzuimen mag om die vereeniging te helpen tot stand brengen en hinderpalen op te ruimen, wanneer ik daartoe men iets te kunnen bijdragen. In die belangstelling moge mijne verantwoordelijkheid liggen voor menig — ook voor dit — ongevraagd advies.

De heer Sipkes wijst er voornamelijk op, dat het Bestuur der Kerkelijke Kas alleen dan afhangt van den kerkeraad, wanneer deze het middel der censuur wil ter hand nemen; maar juist dat acht hij bedenkelijk. Als b. v. de kerkeraad geld vraagt aan de K. K. en het bestuur weigert dit, dan zullen, om dit verschil van inzicht, of de leden van het Bestuur van de tafel des Heeren moeten worden geweerd, of wel zal de kerkeraad zich moeten schikken naar de inzichten van het Bestuur der K. K., dus van een college, dat met de geestelijke behoeften der gemeente niet bekend is.

Het spreekt vanzelf dat ik het met Ds. S. eens ben, dat noch het een noch het ander geoorloofd is. Laat ons echter zien, of het gevaar in werkelijkheid te vreezen is. Dan sta in de eerste plaats op den voorgrond, dat het Bestuur der K. K. *niet in het bezit is van de gelden der diaconie*. De diaconen collecteren zelve; zij administreren ook zelve; zij zijn *rekenplichtig aan den kerkeraad*. Als de gemeente eene stichting, bijv. een weeshuis, wil maken, dan komt die of naam van de K. K., maar zelfs het *behoef* van die huizen blijft alleen aan de diaconie. Ditzelfde geldt van alle fondsen, die tot het geestelijk welzijn der gemeente dienen. Als eenige zaak die of naam staat van de K. K. enige vruchten afwerpt, dan komen ook deze *terstond* in handen van de diaconie. (Zie art. 4 Huishoudelijk Reglement.)

Over de fondsen, voor de kerkgebouwen bestemd, heeft het Bestuur der K. K. meer te zeggen. Die administratie, en bezigt het voor kerkbouw, bezodigend enz. Maar ook daar zijn de handen van het Bestuur gebonden. Zoodra bij kerkbouw zich eene vraag van geestelijken aard voordoet (bijv. huur van zitplaatsen) moet het bestuur overleg plegen met den kerkeraad. Voorts is het algehele gehoorzaamheid aan den kerkeraad verschuldigd, wat betreft het afstaan der gebouwen in den eeredienst (zie de artt. 3, 31. Huish. Regl.) Het beschikbaar stellen van kerkgebouwen is overigens geen zaak van kerkelijke aard. Men zou zeer goed kerken kunnen huren van menschen die buiten de kerk staan. Als bijv. eene vereeniging goed vond kerken te bouwen, en die dan aan deze of gene gemeente te verhuuren, dan zou dit uit geestelijk oogpunt geen bezwaar hebben.

Ik beweerd dus, dat, *zoolang ieder op het hem aangewezen terrein blijft*, eene botsing kan ontstaan, en ieder ook *financieel* geheel vrij blijft.

Doch nu komt de vraag wat geschieden zal, zoo iemand niet op zijn terrein blijft?

Mij komt het voor dat in dat geval inderdaad altijd reden bestaat, om de kerkelijke tucht toe te passen.

Wanneer een bestuur *krachten zijn reglement* verplicht is om geld, dat het in zijn bezit heeft, af te geven, en de bestuursleden beletten dat, handelen dezen dan niet *oneerlijk*? Kan hier *verschil van inzicht* bestaan? Stond het aan het bestuur vrij een eigen inzicht te hebben, dan ware het gansch iets anders; doch juist dat is het geval niet. Verzet aan de zijde van het bestuur kan niets anders zijn, dan verzet tegen de diaconie zelve, dus scheurmakerij. Het is waar dat zulk een verkeerdelijk gewoontje niet door gewone leden, doch enkel door bestuurders kan gepleegd worden; maar desniettemin verraadt de handeling van zulk een bestuurder eene gezindheid, waartegen de kerk mag en moet optreden. Men censuurt zoo iemand dus niet enkel om hem af te maken als bestuurslid, maar m. i. wel degelijk, omdat hij eene openbare zonde bedrijft.

Met de kerkgebouwen is het eveneens. Het is mogelijk, dat de kerkeraad zelf zich bemoeit met zaken die niet op zijn terrein liggen; dat hij b. v. van meening is, dat het ameublement had moeten worden aangekocht binnen de gemeente, in plaats van daar buiten; en dat hij nu, om zijn zin door te zetten, bestuursleden, die zich niet willen voegen naar die meening, censuurt. Tegen dat kennelijk misbruik van censuur staat echter appél op de classis over.

Het zal, zoo ooit, wel zelden voorkomen. Een zoo ongeestelijke kerkeraad kan ook op allerlei ander gebied zulke dwaasheden begaan! Maar als het Bestuur der K. K. zich tegen den kerkeraad verzet, *waar de of tegen terrein blijft*, dan is m. i. censuur alweer volkomen plichtmatig. Immers blijkt daarin dan ten duidelijkste scheurmakerij. Stel dat een bestuur der K. K. niet langer den kerkeraad erkent of een door de kerk toegelaten prediker wil weren, wat doet het dan anders, dan zich verzetten tegen het geestelijk gezag dat over de gemeente gesteld is? En behoort het dan niet te worden gecensuurd?

Naar het mij voorkomt, verkeerden velen in de meening, dat het Bestuur der K. K. *de beurs* in handen heeft. Dit is echter zoo niet. Het bezit, in rechtelijken zin, de kerkgebouwen en de kapitaalwaarden; het sluit ook in rechtelijken zin alle rechtshandelingen; maar het is bij dat alles zoo nauw beperkt in zijne bevoegdheden, dat het met het geestelijk gezag slechts dan in botsing kan komen, wanneer het de bedoeling heeft dit gezag terzijde te stellen. Ik zou eerder bevestigd zijn, dat de kerkeraad buiten zijne bevoegdheid trad, dan dat het Bestuur der K. K. dit deed.

Eene zaak geef ik toe: n. l. dat er in de Statuten eene enkele uitdrukking voorkomt, die de meening zou kunnen doen ontstaan, alsof het Bestuur zelf in de eerste plaats voor diaconale fondsen te zorgen had. Zoo heeft de zinsnede van art. 4, b. Huish. Regl. dat al wat inkomst bij de diaconen zelve „te hunner beschikking gelaten wordt“, aanstoot verwekt. Enkele Huish. Regl. hebben, ook op mijn advies, die zinsnede als onnoodig reeds weggelaten. Vooral litera f. van datzelfde artikel is onjuist. Doch dit alles kan zonder enige moeite verduidelijkt worden. Hoofdstreken is en moet blijven, dat *alles blijft bij het oude*; alleen als iemand in rechten optreedt, moet hij een vaste rechtsbasis hebben. Welnu! De ervaring der K. K. is nog van korten duur; doch in talloze gevallen is mijn advies gevraagd, en tot dusver is van geen moeilijkheden gebleken. Ook niet tegenover de Overheid. Alleen komt deze in moeilijkheid, wanneer zij iets wil weten omtrent onze armenbedeling. Want te dien aanzien kan het Bestuur der K. K. haar niet inlichten. Dit kan alleen de *diaconie der Ned. Geref. Kerk*, maar zoolang de Overheid verkeerde personen voor de diaconie der kerk aanziet, en dus weigert zich tot de diaconie der oude kerk te wenden, ontvangt zij de gevraagde inlichtingen niet. Dit is echter hare eigene schuld en schaad ons niet.

Zoolang de K. K. te Amsterdam bestaat, is er nog geen schijn van botsing ontstaan; het Bestuur *wet zelf niet*, wat de kerkeraad of de diaconie besluit ten aanzien van armenverzorging, scholen, weeshuizen enz. Slechts wanneer personen benoemd worden, die uit de *kerkelijke fondsen* moeten betaald worden, zoo als predikanten, onderwijzers, koster, moet het Bestuur verklaren of er geld genoeg is, dat het zich tot die bezodiging kan verbinden. Dit spreekt vanzelf.

Ik schrijf dit niet, omdat ik meen, dat de Kerkelijke Kas de enige vorm is, waarin de oude kerk zich, onder het heerschend recht, ook in rechten kan staande houden; zoodat de Christelijke Gereformeerden verplicht zouden zijn dien vorm te aanvaarden. Maar ik wilde alleen aantoonen, dat men zich noodeloos ongerust maakt, wanneer men vreesd, dat door dien vorm de geestelijke vrijheid en zelfstandigheid der gemeente gevaar loopt. Op den duur zal het blijken, dat de verhouding van K. K. en gemeente in de praktijk ongeveer dezelfde zal zijn, als die van eigenaar en huurder. De een kan den ander niet missen; beiden hebben gedeeltelijk dezelfde belangen; maar, wat er ook geschiede, *in zijn huis* is de huurder zoo vrij als een vogel in de lucht.

Met hoogachting en met de hede, dat ook dit schrijven iets moge bijdragen tot opbouw der Gereformeerde Kerk in ons land, Uw dw. dr. en br. in J. C. A. F. DE SAVIGNIN LOHMAN.

31 Juli 1888.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned Geref. Kerken.

DIRECTIE: Hilversum, A. van Schelven te Oude-Wetering, W. Ringdaal te Harmelen en D. Koffijberg te Amsterdam. — Winsum en Raard, Bajema te Zuidland, Van der Meulen aan de Vuursche en Pel, can. aan de Vrije Universiteit.

TWEEDE: Delt, J. Langhout te Anjum en C. J. W. van Lummel te Waarder.

BEHOEFEN: Leeuwarden, L. Wagenaar te Heeg. — Vlissingen (2de afd.), J. J. Westerbeek van Eerten te Middelrecht. — Koudekerke, K. Werner te Middelburg. — Dordrecht, W. van den Bergh te Voorthuizen. — Hoogeveen, K. Fernhout te Zwartsluis. — Vlaarding, W. Ramen, gewezen Chr. Gen. pred.

AANGENOMEN: Montfoort, I. Overduin, leerend onderwijzer te Doorn.

BEDAKT: Diverter, J. C. van Schelven te Dieren. — Mergel, K. Fernhout te Zwartsluis. — Dokum, H. J. Reijl te Zevenhuizen.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

DIRECTIE: Sappemeer, L. Booma te Driesum, L. G. Goris te Langsagel en L. Stroeve te Bunde (Oost-Friesland).

TWEEDE: Uithuizenmeeden (O. gel.), Gunst te Brouwershaven en Frieling te Sijens.

BEHOEFEN: Aalten, W. Breukelaar, cand. — Harselt, G. J. Breukelaar, cand. — Breukelen, G. A. de Jong te Schoonhoven. — Edam, Van der Mast te Nieuwland.

AANGENOMEN: Baarn, J. P. Visser te Emlenlamp.

BEDAKT: Westbroek, H. Visser te Gamenen.

Synodale Genootschapskerk.

ZYDEL: Hasselt, Bax te Doornspijk, Bielerink te Moerscapelle, Kijfendel te Hoelvelaken, Klomp te H. Graveland, Oosterhuis te Oostrom, en Verhagen te Koorndijk. — Nieuwvliet, B. W. G. van der Meer te Herten c. a. — A. M. E. Janssen c. a. — Poortugaal, H. G. Kist te Oosthuizen, W. H. Stenfort Kroese H. H. te Enschede, P. Proost Jm. te Koog aan de Zaan en W. A. van der Scheer te Drachten.

DIRECTIE: Willige-Langerak en Zevenaar, J. Kok te Gouda, G. E. K. Roskott te Schoonhoven, en J. W. F. Gobius du Sart G. J. te Nieuw- en St. Joostland.

TOEGEZONDEN VAN BEROEP: Akkerwoude, E. M. van IJsseldijk Am. te Laren. — Krewerd en Jukwerd, E. van Loon te Sassenheim. — Vliedder, W. P. M. Moutijn te Rulven.

AANGENOMEN TOEGEZONDEN VAN BEROEP: Haren, H. J. ter Haar Komens te Marum.

BEDAKT VOOR TOEGEZONDEN VAN BEROEP: Woudsend, I. Willems te 's-Heerenhoek.

BEHOEFEN: Vervening, H. Blankenstein te Peperga. — Lieden, Versteegh te St. Pancras. — Bievelen, J. J. van Walsum te Noordwijk (cl. Leiden). — Waspik, J. J. Rujs te Mijnsheereland. — Rijkse en Rouven, W. Kalsbeke te Ede. — Oosterzee en Echten, A. Jonker te Hommerts en Jurip. — Oudemirdun en Soudel, W. de Lange te Bruchem. — Alkmaar, Heineken te Amerongen. — Giesmen-Nieuwkerk, J. G. Harthout te Steenwijkerwold. — IJsselhuizen, S. Sloeswijk Visser te Rijksoord en Streefhoek. — Noordwijk, J. Heeringa te Perhome. — Goe, J. Bouvijn te Alkmaar. — Ameloo, A. de Haan te Vlieten. — Zeerijp, G. van Kempen te Soesterberg. — Marken, J. Kok te Gouda, — Brouwershaven, A. V. van der Meer van Kuffeler te Moordrecht. — Oostvoorne, H. de Jager te Brielle.

AANGENOMEN: Dinteloord, H. Mond te 's Graveland-Kapelle. — Burum c. a., W. Hoekema te Wageningen. — Drinck, J. A. Binnweg te Oude en Nieuw-Gastel. — Langerwaai (cl. Heerenveen), J. H. van der Palm te IJpendam. — Kessen (cl. Nijmegen) A. van der Hoegen, cand. te Rotterdam. — Diemen, C. Verhagen, te Koorndijk.

BEDAKT: Leerdam, de Kerk te Ridderkerk. — Stad aan 't Haringvliet, E. A. Lazonder te Oosterveld bij Elburg. — Hendrik-Ido-Ambacht, J. W. Beerenkamp te Meerten. — Nichtevecht, J. G. Verhoef te Bodegraven c. a. — Vlissingen, A. B. ter Haar

Rommey te Dedemsvaart. — Den Hoorn (Tessell), J. W. Unger, te Katwijk aan den Rijn (cl. Leiden). — Tjerkgaast, S. Sloeswijk Visser te Rijksoord (cl. Dordrecht). — Hijkersmilde en Kloosterburen, G. Verhagen te Koorndijk. — 's Heer-Hendrikskinderen, E. Loci te Grijskerke (Walcheren). — Maasbommel, J. W. Margadant te Oudewater.

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek moet ditmaal de rubriek voor kinderen, schoon reeds gereed, achterwege blijven.

Advertentien

Den 21sten Augustus hopen, zoo de Heere wil, onze geliefde ouders
WILLEM FREDRIK LANSBACH
EN
TEUNTJE STRUIK,
HUNNE
25-jarige Echtvereeniging
TE VIEREN.
Psalm 134 vers 3.
Hunne dankbare kinderen,
G. A. BLEIJERVEEN en
M. BLEIJERVEEN — LANSBACH.
Nigtevecht, Augustus 1888.

Door 's Heeren goedheid werden wij verblijd door de geboorte van een welgeschapen ZOON.

F. VISSER, T. ELGERSMA.
Lelsum, 6 Augustus 1888.

Door 's Heeren goedheid voorspoedig bevallen van een ZOON N. SCHELLING, echtgenoot van

L. A. DE RAADT M. Fe.
Barendrecht, 7 Augustus 1888.

Psalm 103 vers 1.

Alle dank zij bovenal den Heere onzen God, die ook in veler harte van bloedverwanten en vrienden gegeven heeft om mede den zegen des Heeren af te smeeken en ons toe te wenschen bij onze 25-jarige echtvereeniging, waarvoor ook wij uit onze harten u allen dankzeggen.

Den Haag, 7 Aug. 1888.
Kerkstraat, 47.
G. VAN DEN HAM, P. VAN DEN HAM, geb. VAN ZETTEN.

De beste orgels voor kerken,

als zijnde het schoonst en krachtigst van geluid, zijn de **HARMONIUMS** van ALEX. ANDRE, PERE et FILS.

Men vrage de geillustreerde prijscourant. *
Eenig adres: Th. J. JANSSEN, agent voor Nederland, te 's-Heerenbosch. (282)

Bij mij verscheen:

ACTA

der

VOORLOOPIGE SYNODE

van

NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERKEN,

gehouden te Utrecht,

1888.

EERSTE GEDEELTE.

Prijs f 0.90.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

OUDE en NIEUWE

Theologische Boekhandel.

A. FISSCHER,

Elisabethstraat, UTRECHT.

Voorhanden een net exemplaar:

GLISBERTI VOETII, Politiae Ecclesiasticae

4 d. gave perc. banden.

MASTIGT, Practische Godgeleerdheid 4 d.

OWEN, de Hebreu 7 bd.

> Over den H. Geest.

> Psalm 130.

> De dood van den dood door den dood van Christus.

Verder een groote sortering in dergelijke werken.

INKOOP EN RUILING.

Voorraad Staten-Quarto Huis- en Kerk-bijbels.

Bij J. H. BOS te Kampen verscheen:

„Stemmen der Historie“

en

HET REGLEMENT VAN 1869,

DOOR

D. K. WIELENGA,

Leeraar aan de Theologische school te Kampen.